

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 102. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, május 5.

Az alku alapjai.

Nagybecskerek, május 5.

(M-d.) Előre is jelezzük, hogy a cím rossz, mivel az alknak csak egy alapja lehet s ez: a kölcsönös méltányosság.

Mindazáltal, ha többszámaban irtuk a címet, ennek is meg van az oka, abban t. i., hogy sok mindent kell a méltányosság határain belül fontolóra venni.

Az alku a mi politikai viszonyaink között egyébről nem is folyhat, mint a vám- és kereskedelmi kérdések körül a közel álló kiegyezési kampányban.

Persze, hogy a felzgatott fantázia a vezéreket körülesapongja, a maga felfogása szerint jót, avagy rosszat föltételezvé róluk; odaát Ausztriában, mint nálunk az elégedetlenek „buktatják“ az osztrák és a magyar miniszterelnököt.

Azt hiszszük, egyiköknek se lesz igaza — a buktatók közül, de mind a kettőnek — a vezérek közül.

Nem tagadhatók az ellentétek, melyek ezen állami életünkre rendkívüli kihatással bíró kérdésben, a két kormány között fennállanak, különösen azért, mert Széll Kálmán bölcs belátással a jövőre, tartja magát hazánk jogos igényei mellett a jelenben.

Ezen a réven fokozatos közeledés történt s hogy remény van a további közeledésre. Az osztrák miniszterelnök által sugalmazott külföldi sajtó másképen nyilatkozik s azt az állítást, hogy dr. Körbernek célja és törekvése a vámszövetség és a kvóta állandosítása, most ismét nagy nyomatékkal ismételi. Utal arra, hogy Körber — aki a Badeni gróf bukása után alakított Gautsch-miniszteriumban kereskedelmi miniszter volt — már akkor határozottan kijelentette, hogy a Badeni gróf által a magyar kormányval megállapított kiegyezési javaslatokat a parlament előtt képviselni nem hajlandó. Mikor a kormány élére jutott, csakugyan egyik első dolga volt, hogy a reichsrathban oly utasítást szavaztatott meg magának, mely szerint kötelességévé tétetik, hogy igyekezzék a magyar kormányval Ausztria érdekeinek jobban megfelelő kiegyezést létesíteni s eziránt indítsa meg az alkudozásokat.

A Badenivel megállapított s a császári rendeletekkel való kormányzást megengedő 14. §. segítségével végre is hajtott kiegyezésnek a parlamenttel való változatlan megszavaztatására tehát soha egy percig sem gondolt a mostani osztrák miniszterelnök. — Ily módon nagyon is érthető, hogy az alkudozások véget nem érnek, mert elvégre a magyar kormány nem forgattatja ki magát azokból a nehezen kiküzdött, de Magyarországra nézve a paritás lényeges föltételével bíró vívmányokból, melyek a Badeni-Bilinszki-féle kiegyezési törvényjavaslatokban foglaltatnak. — Körberrel tehát csak úgy lesz új kiegyezés, ha a magyar kormány a már elért eredményekből enged. Erre a magyar kormány teljeséggel nem hajlandó.

De bár mi történjék, ha sikerülne is a két kormány álláspontját valami módon összeegyeztetni, az az egy bizonyos, hogy az osztrák reichsrathal oly kiegyezést, mely mellett Magyarország megélhet, sem a mostani, sem egy későbbi kormánynak megszavaztatni nem lehetséges. Az a válságos időpont, mikor az az osztrák-magyar köz-

gazdasági kiegyezés ismét élére lesz állítva, végzetserüen közelget, mert a jelen év végéig — az 1899. évi XXX. törvénycikk értelmében — be kell következni a döntésnek.

Mi, bizva a kormányunk állhatatos ságában, nyugodtan nézünk a fejlemények elébe.

A délvidéki delegátusok beosztása. A délvidéki delegátusok közül dr. Gáll Józsefet a külügyi és naplóbiráló, Szerb Györgyöt a hadügyi, költségvetési és pénzügyi, Nikolics Fedor bárót és dr. Pap Gézát a külügyi, Jakabffy Imrét és Tallián Bélát a hadügyi, Dániel Ernő bárót pedig a tengerészeti albizottságba osztották be.

Torontálvármegye 1901-ben.

(A közig. bizottság évi jelentése.)

Nagybecskerek, május 5.

XIV.

A mezőgazdasági munkáviszonyokról.

A lefolyt évben a mezőgazdasági munkáviszonyok kielégítőek voltak.

Ágrárszociális mozgalmak nem fordultak elő.

Az átlagos munkásbérek az egyes vidékeken következők voltak:

A törökbecsei járásban aratás idején 3 korona, kukoricatöréskor 2 korona, fűkaszaláskor 2 korona, szántáskor 1 korona. A perjámosi járásban; aratási munka holdanként 10 korona, kukorica kapálás holdanként 10 korona, kukorica feltöltés holdanként 14 korona, kukoricatörés napszáma 2 korona, tavaszkor férfi napszám 2 korona, női 1 kor. 40 fillér, gyermeknapszám 60 fillér, nyáron férfi napszám 3, női 2, gyermekszám 1 korona, őszi, olyan mint a tavaszi, téli férfi 1 kor. 20 fillér, női 80 fillér, gyermek napszám 40 fillér.

A nagyszentmiklósi járás területén télen és tavasszal 60 fill.-től 1 koronáig, aratás idején 2—6 koronáig. Nagykikinda városában: kukorica vetés élelmézzel 1 kor. 20 fillér, élelem nélkül 1 kor. 60 fillér, kukorica kapálás $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ részért, aratáskor 1 hold 14—16 kor., szántáskor 1 hold föld 7 korona.

A zombolyai járásban tavaszkor férfi 1 kor. 20 fill., női napszám 1 kor., nyáron a férfi 3 kor., a női 2 kor., ősszel a férfié 2 korona, a nőé 1 kor. 60 fillér, és télen a férfié 1 kor., a nőé 80 fillér.

Az antalfalvai járásban átlag 1—2 korona között váltakozott.

A központi járásban téli időben 80 fillér, tavasszal és ősszel 1 kor., 1 kor. 60 fillér, nyáron 2 korona.

A pancsovai járás területén tavasszal és télen 1 kor., nyáron 3 kor., ősszel 2 kor.

Nagybecskerek városában télen 80 fillér, 1 kor. 20 fillér, tavasszal 1 kor. 60 fillér, 2 kor., nyáron 2—4 kor., ősszel 2 kor., 2 kor. 40 fillér.

A módosi járás területén tavasz és nyári hónapokban 1 kor. 20 fillér, 2 kor., téli hónapokban 60 fillértől 1 koronáig, nők ezen napszám $\frac{2}{3}$ -ad, gyermeket felét kapták.

A nagykikindai járás területén tavasszal 1 kor., nyáron 2 kor., ősszel 1 kor. 60 fillér, télen 80 fillér.

A párdányi járásban: télen 80 fillér, tavasszal 1 kor. 20 fillér, ősszel 1 kor. 20 fillér.

A bánlakai járásban 80 fillér és 3 korona között váltakozott.

Az alibunári járásban télen 1 kor. 60 fillér, nyáron 2 kor. 40 fillér.

A törökkanizsai járásban 1—4 koronáig.

A csenei járásban télen 80 fillér, tavasszal 1 kor., nyáron 1 kor. 60 fillér, ősszel 1 korona 20 fillér.

Munkások elegendő számban állottak rendelkezésre.

Az 1894. évi V. t.-c. életbelépte előtti telepek vannak, általában kielégítő viszonyt tüntetnek fel, kivéve felső Muzslyát és Öszentivánt, hol a terheket viselni képtelenek, Bolgártelepen pedig

nem kaptak elég területet fentartásukra, amit igazol az is, hogy a telepek $\frac{2}{3}$ része már elköltözött.

A törvény 24. §-ának rendelkezései fogadatosítva vannak.

Új telepítések az 1894 évi V. t.-c. életbelépte óta nem keletkeztek.

Az állam által eszközölt telepítések a közgazdasági viszonyokra kedvező hatással voltak.

Az állam által létesítendő telepítésnek szükségessége mutatkozik M.-Padé, Szaján, Topolya és Nagyikács községekben. Ezen községek lakossága ugyanis már évek óta kér telepeket, mert az uradalmak birtokai allodial kezeltetvén, feles földet nem kaphatnak, s így napszámból és kubikoláshól tengetik életüket, ezeknek kinstári telepen való elhelyezése igen kívánatos lenne. Szükséges volna még Szentpéter, Sáfalva, Perjámos és Pészak községekből a tönkrement szegény népet valahova áttelepíteni.

Az erdőkről.

Az erdők kezelése megfelelő általánosságban a megállapított üzemterveknek és a törvény rendelkezésének. Egy esetben szükséges volt az üzemterv megfelelő módosítása.

Az erdőkihágások elbírálása körül hátramaradás nem volt.

Erdőrendészeti áthágás a vármegye területén a lefolyt évben nem történt.

Káros viharok, erdőégek vagy kártékony rovarok nem fordultak elő.

A vízjogi és halászati ügyek köréből.

Említésre méltó fontosabb mozzanat a vízjogi és halászati törvények végrehajtása körül nem merültek fel.

A kulturmérnöki intézmény tevékenységének kihatása igen jó eredménnyel járt.

A vízjogi és halászati törvényeknek a közgazdasági körébe eső végrehajtása közgazdasági tekintetben jó hatással volt, fontosabb tapasztalatok a végrehajtási szabályok alkalmazása körül nem merültek föl s e részben nemleges jelentést kell tennünk.

A mezőrendőrség köréből.

A mezőrendőrségi törvény végrehajtása kedvező eredményt mutat fel és üdvös hatásúnak bizonyult.

A mezőrendőrség Nagybecskerek városi kivételével szervezve van és abban változás nem történt. Nagybecskerekben a mezőőröket az egyes birtokosági negyedek fogadják föl.

A mezőrendőrség működése általában kielégítő eredménnyel járt. Helyenként ugyan a létszám csekély volta miatt működése nem volt teljesen eredményes.

A birtokhatár megjelölése még nincs az egész megye területén vive, igen sok helyen még csak folyamatban van. A közös dülő utak létesítése és jó karban tartása általában kielégítő eredményt mutat föl.

A közgazdaság köréből.

A nyerstermelés előmozdítására egyesületek nem alakultak, kivéve az ujabban prosperáló tejszövetkezetek. A megye területén Nagybecskerek székelyllyel egy megyei gazdasági egyesület működik.

A mezőgazdasági célok előmozdítására alakult hitelszövetkezetnek csakis a torontálmegyei központi hitelszövetkezetet és az egyes községekben működő hitelszövetkezeteket említhetjük föl, melyek az országos hitelszövetkezetnek tagjai. Ezek igen jó hatással működtek az elmúlt évben.

A törvényhatóság területére kirendelt gazdasági vándortanítók tevékenységének eredménye jó volt, azok működése a tanulékony gazdaközönség részéről fogékonysággal találkozott.

Az 1894. évi XII. t.-c. alapján szervezett járási mezőgazdasági bizottságok tevékenyen működtek. Működésüknek eredménye különösen az állattenyésztésnél észlelhető.

A mezőrendőrségi kihágások köréből.

A mezőrendőri kihágások a törvény értelmében lesznek elintézve. Az eredmény kielégítő.

A kihágások a múlt évvel szemben helyenként apadók, de egyes helyeken emelkedő számuak voltak.

A kiszabott büntetéspénzek jó részben befolytak és a törvényes rendelkezéseknek meg-

felelőleg számoltatnak el, illetve a megállapított célokra fordítatnak.

A büntetéspénzekről befolyt:

Nagybeeskereken 535 kor. 24 fillér, hátralék 96 korona.

A törökkanizsai járásban befolyt 30 korona, hátralék 50 korona.

A nagyszentmiklósi járásban befolyt 511 kor. 27 fillér, hátralék 359 kor. 76 fillér.

A csenei járásban befolyt 315 kor. 50 fill., hátralék 138 kor. 80 fillér.

A bánlaki járásban befolyt 535 kor., hátralék 30 kor.

A párdányi járásban előirattott 337 kor., befolyt 1 kor., leiratott 156 kor., hátralék 180 korona.

A módosi járásban befolyt 137 kor. 58 fill., hátralék 61 kor.

A pancsovai járásban befolyt 1037 kor. 10 fillér, a hátralék 1075 kor. 56 fillér.

A központi járásban befolyt 910 kor. 6 fill., hátralék 237 kor. 56 fillér.

A zombolyai járásban befolyt 349 kor. 49 fillér, hátralék 49 kor.

Nagykikinda városban befolyt 378 kor., hátralék 277 kor.

A törökbecsei járásban befolyt 430 kor., hátralék 248 kor.

Gazdátlan jószágok eladásának szüksége néhány esetben előfordult. Nagykikindán befolyt 256 kor. 76 fillér, Györgyházán 25 kor., Nagyszentmiklósi főbíróknál 9 kor. 80 fillér, a törökkanizsai főbíróknál 11 kor., a módosi főszolgabíróknál pedig 16 kor. Ezen befolyt összegek a törvény rendelkezéseihez képest számoltattak el.

A tűzoltók ünnepe.

(Saját tudósítónktól.)

— május 5.

Szent Flóriánnak, a tűzoltók védőszentjének névnapját az ország minden tűzoltói megünnepelik s így a nagybeeskereki tűzoltók is összegyűjtötték tegnap Flórián napjára minden pompájukat, hogy méltó diszszal áldozhassanak védőszentjüknek.

Már jókor reggel összegyűltek tűzoltóink teljes parádeban az őrtanyán s innen vidám zene szóval Kühn János főparancsnok vezetésével a plébánia-templomba vonultak, a hol délelőtt tíz órakor Engel Ferenc segédlelkész ünnepi misét mondott.

A tűzoltók a mise végeztével ismét zene szóval visszamentek az őrtanyára, ahol Rónay Jenő volt főispánunk, a tűzoltó-testületnek buzgó diszelnöke lelkes beszéd kíséretében kiosztotta a szolgálati érdemeket s maga tüzte azokat érdemes tűzoltóink mellé.

Szolgálati érdemeket kaptak a következők: Schieber Mihály, Dragovics Imre, Fischer Ferenc, dr. Mencezer Izidor, Buttel János, Schneider Lajos, Schneider Ádám, Berger Jenő, Hám András, Ringler Bernát. Azonkívül kapott érmet dr. Végh Lajos és Knab Ádám is, de ők akadályoztatásuk miatt nem jelenhettek meg az ünnepen.

A kiosztás után Rónay Jenő elnöklésével diszközgyűlés volt, a melyen elhatározták, hogy új szivattyút vesznek, továbbá, hogy részt vesznek az országos tűzoltó kongresszuson. Végül egyhangulag újból megválasztották főparancsnoknak Kühn Jánost.

A közgyűlést délben egy órakor lakoma követte a laktanyában, amelyen számosan vettek részt városunk előkelőségei közül.

Az első felköszöntőt Rónay Jenő mondotta Grandjean polgármesterre, mint családapára. Dr. Grandjean József polgármester a tűzoltókra üritette poharát, Weisz Izidor Rónay családját, Mencezer Lipót a tűzoltókat, Kühn János főparancsnok pedig a tűzoltók feleségeit köszöntötte föl.

A lakoma, melyet Erdődy Márton négy hordó sörrel és nagymennyiségű fekete kávéval támogatott, a késő esti órákig elhúzódott, amikor a vendégek a legvidámabb hangulatban oszoltak szét.

A Béga-halászat.

(Saját tudósítónktól.)

A földmivelési miniszter leiratot intézett Torontálvármegyéhez, a melyben a Béga-halászatra nézve kimondja, hogy azt bizonyos területen csak társulati uton lehet gyakorolni.

Erre vonatkozólag dr. Dellimanics Lajos alispán hirdetményt tesz közzé, a mely a következőleg szól:

Torontálvármegye alispánja ezennel közölni teszi, hogy a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága a Béga folyó a Béga-hajózási csatorna és a Beregszó patak, az átmetszéseket is ideértve, Torontál-Erzsébetlak és Rudolfsnád községek nyugati, Német, Aurélháza, illetve Dinyás községek északkeleti határáig elterülő halászatot illetőleg 102125/1901. sz. leiratában kijelentette, hogy ezen területet az 1888: XIX. t. c. 15. §-a értelmében olyannak nyilvánítja, hol a halászat az idézett törvény 14. §. b. pontja értelmében csak társulati uton gyakorolható, egyben pedig felhívta a vármegye alispánját, hogy úgy a halászatot törvény végrehajtására vonatkozólag kibocsátott 5000/89. sz. rendelet 58. és következő szakaszai értelmében az intézkedéseket tegye meg.

Ezen rendelet alapján a közgyűlés megtartására, illetve folytatására határidőül 1902. évi június hó 10. napjának d. e. 9 órája tűzött ki a vármegyei alispáni kisterembe, a vonatkozó iratok és tervek, valamint az érdekeltségi kimutatás pedig a megyei első aljegyzői irodában (Rigó István m. tb. főjegyzőnél) lesznek közzétevére kitéve.

Felhivatnak ennél fogva az érdekeltek, hogy netáni észrevételeiket a közszemlére való kitétel ideje alatt, vagy pedig a tárgyalás alatt azonnal annál is inkább terjesszék elő, mivel ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog megtartatni.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/25-től 1/28-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Fogmüterm. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Korona szálloda mellett.

Május 7. és következő napokon a vármegyei állandó választmány ülése.

- 10. A „Lloyd-társulat” közgyűlése.
- 11. „A torontál-erzsébetlaki hitelszövetkezet” közgyűlése.
- 11. Iparkiállítás rend. bizotts. ülése d. e. 11 órakor az ipartestület helyiségében.
- 12. Tavasz közgyűlés.

— **Keresztjáró körmenet.** Ma vették kezdetüket az ugynevezett keresztjáró vagy könyörgő napok. Ez alkalmából reggel 7 órakor a róm. kath. plébánia-templomban mise volt, mely után Szabó Ferenc apát-plébános nagy segédlettel a gimnáziumi templomba vezette a körmenetet. Részt vettek a körmeneten az összes helybeli tanintézetek róm. kath. növendékei, valamint nagyszámu ájtatos közönség.

— **Uj kamarás.** A hivatalos lap vasárnapi száma közli: „Ő Császári és apostoli királyi felsége zombolyai és janovai gróf Csekonic Sándor tartalékos főhadnagynak a gróf Nádasdy 9 sz. huszárezrednél a kamarási méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.”

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Stáry Julia okleveles tanitónőt a rudolfsnádi állami elemi népiskolához rendes tanitónővé kinevezte.

— **Esküvő.** Dr. Schendl Emil, a pancsovai ügyvédi karnak jeles tagja f. hó 3-án tartotta meg esküvőjét Wittmann Adel urhölgygyel a bácsmegyei Hódsághon.

— **A választók névjegyzékének közszemlére tétele.** Nagybeeskerek városának a jövő 1903-ik évre választói joggal bíró választóinak kiigazított névjegyzékét ma tették közszemlére a városházán. A névjegyzék május 25-ikig lesz közszemlén s ez idő alatt május 15-ig lehet fől-szólalni ellene, május 16-tól 25-ig pedig a fől-szólalásokra való észrevételeket lehet beadni.

— **Vidéki hírlapírók közgyűlése.** A vidéki hírlapírók országos szövetsége június 1-én (vasárnap) délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlését a „Pannonia”-szálló társalgó termében. Ezt megelőzőleg délután 3 órakor az igazgatóság tart ülést.

— **A harmadosztályú kereseti adó.** Az adóról szóló hírek nem a legkellemebbek, de azért be kell számolnunk arról, hogy az adókövető-bizottság ma délelőtt ült össze a városházán dr. Kiss János elnöke alatt, hogy megállapítsa a jövő évre a harmadosztályú kereseti adót. Iparosainkat és kereskedőinket külön-külön meghívta a bizottság, a mely remélhetőleg a lehetőségig irgalmas lesz az adózó polgárok iránt.

— **Halálozás.** A zombolyai polg. isk. tanárok tiszteletreméltó seniorát Béndek Józsefet súlyos csapás érte. Felesége szül. Bayer Franciska f. hó 3-án, alig két napi szenvedés után

meghalt. A boldogultat ma temették el általános részvét mellett.

— **A tanfelügyelő körlevele.** Dr. Pacséri Károly, Torontálvármegye új tanfelügyelője körlevelet intézett a megye összes tanintézeteinek vezetőihez, melyben jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter őt bizta meg ezen tanterület vezetésével és kéri hogy a hivatali elődje iránt tanusított jóindulatban őt is részesítsék s mint a közoktatási kormány képviselőjét, Torontálvármegye népnevelésének hazafias és valláserkölcsös szellemben való irányításában szintén támogassák.

— **Népszerű méhészeti előadások.** Kiszely Ede, méhészeti vándor szaktanár körútjában ez idő szerint Felső-Torontál vidékein fog népszerű méhészeti előadásokat tartani. Kiszely előadásait a következő sorrendben tartja: Május hó 6-án Mokrinban. 9-én Nagy-Ősz községében, 11-én Szerb-Cssnádán és 11-én Kis-Zomborban. — Dr. Pacséri Károly Torontálvármegye kir. tanfelügyelője hivatalos jogkörénél fogva felhívja ezen előadásokra a tanítók figyelmét, kik leginkább hivatottak ezen fontos közgazdasági ág kultiválására.

— **A zombolyai tenyész-szarvasmarha és lóvásár rendező-bizottsága** f. hó 4-én d. e. 9 órakor ülést tartott Zombolyán a „Gazdakör” helyiségében. Az ülésen Treisz József, a zombolyai gazdakör elnöke elnököl s résztvettek azon a zombolyai. kis-komlósi, nagy-komlósi, grabácsi, nagy-tószegi gazdakörök által választott rendező-bizottsági tagok. A megyei gazdasági egyesület részéről Marton Andor e. titkár volt jelen, továbbá résztvett az értekezleten Dörmann Henrik százados, a verseczi mén-telep parancsnoka. Tekintettel arra a körülményre, hogy június hó 15-én megtartandó tenyész-szarvasmarha és lóvásár megtekintésére valószínűleg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is Zombolyára fog érkezni, ennél fogva a rendező-bizottság megállapította a fogadás programját s elhatározta, hogy mielőtt biztosra fog válni a miniszter lejövetele, azonnal a legszelebb arányokban meg fogja indítani az akciót s mindent elkövet, hogy a fogadás a legfényesebb legyen. Elhatározta ezután a rendező-bizottság, hogy a vásárra felhajtott állatok elszállításáról miként fog gondoskodni. Az elszállásolási összes teendőket a zombolyai gazdakör által választott bizottság fogja teljesíteni. A bizottság felkérte a megyei gazd. egyesületeket, hogy a lókiállításban résztvenni óhajtó községekbe szakértő egyéneket sziveskedjék kiküldeni, kik az ottani kiszagákat tanácsosal lássák el a kiállításban való részvétel céljából s mintegy kijelöljék azon lovakat, melyeket a kiállításra, illetőleg a vásárra felhajtani érdemes leend. A bizottság elismeréssel tudomásul vette azt a sokoldalú tevékenységet, melyet a megyei gazd. egyesület a vásár és kiállítás érdekében ezideig kifejtett s egyben felkérte az egyesületet arra, hogy minden lépést megenni sziveskedjék a tekintetben, hogy az állam és a katonaság a kiállításban vásárlásokat eszközöljön és hogy egyáltalában a vásáron minél több vevő jelenjen meg. Örvendetes tudomásul vette a bizottság a megyei gazd. egyesületnek azon értesítését, hogy a szarvasmarha- és lókiállításban összesen mintegy 3000 korona díj fog kiosztatni. Megállapították azután, hogy a szarvasmarha-kiállítást és a lókiállítást három-három csoportban helyezik el és hogy a zsüri működését már a kiállítás előtti napon, vagyis június hó 14-én kezdi meg. Ezután a bizottság az előjelek után itélve megállapította a terület keretének nagyrészét, melyben a kiállítás mozogni fog, számításba véve, hogy mintegy 500 drb piros-tarka szarvasmarha és körülbelül ugyanannyi lovat vezetnek elő a kiállításra, illetőleg a vásárra.

— **A délvidéki tanítók gyűlése.** A „Dél-magyarországi tanítóegylet” pancsovai fiókköre f. hó elsején tartotta Almás községében ez évi tavaszi közgyűlését Karner János elnöke alatt. A közgyűlésen Faragó János kir. segéd-tanfelügyelő először is ismertette a miniszternek rendeletét az ifjusági egyesületek megalakításáról s azután felhívta a tanítókat, hogy munkálkodjék idealizmusával közre az ifj. egyesületek alakításában. Schidek Ágoston torontálalmási áll. népiskolai igazgató a kirándulásokról tartott előadást nevelési és oktatási szempontból. Lambrécht Péter pancsovai áll. tanító az áll. elemi iskolák részére kiadott miniszteri utasítást boncolgatta, megvilágítván annak előnyeit és árnyoldalait. — A közgyűlés Molnár József indítványára kimondta, hogy az utasításban foglalt sarkalatos és a szakfelügyelettel ellenkező hiányok, sérelmek orvoslását feliratilag kéri a minisztertől. Az előadások után egyleti belügyeket intézett el a közgyűlés, mely az elnök éltetésével délután fél 2 órakor ért véget. Azután lakoma volt.

— **Betörés a Temesvári utcában.** A Temesvári utca 1447 sz. házba, Mateics Zsiva üzletébe ma éjjel ismeretlen tettesek betörték és az üzlettulajdonos szerint 220 korona készpénzt és 10

korona áru dohányműt loptak el. A betörőknek könnyű dolguk volt, mert a kis üzlet ajtaja rozoga s egyszerűen kilehet emelni a sarkából. A rendőrség, mely egyébként tamaskodik abban, hogy az üzletben annyi pénz lett volna, mindenfelé nyomoz.

— **Károsultat keresnek.** A valkányi rendőrséget értesítette a helybeli rendőrkapitányi hivatal, hogy egy névleg ismeretlen nagybecskereki lakostól folyó év elején vagy mult év végén ágyneműt és drága női ruhákat loptak el. A tárgyak megvannak, de miután a valkányi rendőrség ilyen lopásról nem tud s káros akkor nem jelentkezett, ez uton hívja fel az illető káros, hogy ha netán azon hiszemből van, hogy az ő tárgyai azok a holmik, menjen Valkányra s nézze meg a ruhákat.

A Béga vízállása.

A temesvári folyammérnökség jelentése szerint május 5-én a Béga vízállása a következő volt:

Temesvár +0.25 cm. áradó.
Nagybecskerek +0.69 cm. apadó.
Titel +0.405 cm. apadó.

Színház és művészet.

* **Semsey Mariska hangversenye.** Semsey Mariska az opera kiváló énekesnője szombaton tartotta meg hangversenyét a színházban, amelyet elég szépen megtöltött a művészetért lelkesedő közönség. A művésznek remek hangja s kiváló előadása minden számnál nagyszerűen érvényesült s a közönség tetszése mellett folyt le az egész hangverseny. Az utolsó énekszámánál sem oszlott szét mindjárt a közönség, hanem még perecekig zajos tapsokkal tüntetett a művész mellett a kiváló műveltségét. A hangversenyen szép sikerrel működtek közre városunk műkedvelői közül: Polgár Jolán, Ripka Gizella, Kürschner Ignác, László Jenő, Ripka Ármán, Ripka Imre és dr. Steinbach Béla. —i.

* **Színészet Zombolyán.** A délvidéki színházról az eredeti tervtől eltérőleg már f. hó 9. kezd meg működését Zombolyán, mert Nagy Kikindán, mint onnan jelentik, a közönség nagyfokú közömbös magatartásával találkozott. Remélhetőleg a zombolyai szezon kedvezőbb lesz.

ESKÜDTSZÉK.

Cigányok egymás közt.

Az esküdszék a májusi ciklust ma kezdte meg a szándékos emberölés kísérletével vádolt Sztán Kuzmán kistoráki cigány bűnügyének tárgyalásával.

Az esküdtbírók a következők alakultak meg: elnök: Polgár Sándor, törvényszéki bíró, szavazó bírák: Duka László és Kövér Lajos, törvényszéki bírák, jegyző: Gyulai Sándor. Az esküdszék tagjai: Bruckmayer Ferencz, Grünbaum Frigyes, Glavas Vladimir, Krausz Miklós, Longinovits Iván, Landgraf János, Szénárt Kálmán, Sarándi Gábor, Sebestyén Pál, Wosching J. György, továbbá Mayer István és Rigó István. A vádat dr. Wiedorn Adolf, kir. ügyész képviselte, a védő dr. Kardos Samu képviselőben dr. Láng Béla.

A bűnügy története röviden a következő: Sztóján György cigány tavaly augusztus hó 15-én beállított Sztán Kuzmán kistoráki cigányhoz és visszakövetelte Mária nevű 19 éves leányát, akit Sztán fiának eladott. Sztán ezt nem akarta tenni, mire Sztóján a községi elöljárósághoz ment panaszra. Aznap délután Sztán bepalinkázott és belekötött a leánykövetelő apába, a minék verekedés a lett a vége. Sztán vasvillával ütlegelte Sztójánt ki erre bicskát rántott és hátba szurta támadóját. A verekedésből folyólag Kistorák elöljárósága Sztójánt kiutasította a faluból. Szürkült már, mikor Sztóján pereputyáival elhagyta a falut és a Párdány és Katalinfa közötti országút mentén sátrat ütött, hogy ott maradjon éjjelre.

Kilenc óra tájban Sztán Kuzmán utána jött kocsival és rövid szóváltás után fejszével fejbe ütötte Sztójánt. Sztóján felkiáltott, a vér elborította arcát és összeesett. Sztán aztán még egyet ütött fejszével Sztójánra, azután megtámadta és megsebesítette még Sztóján apját és fiát is. A vérengzés után elrohant.

A határban kinn volt akkor három toráki oláh paraszt, akik meghallották a jajgatást, amire odasiettek. Ott azután három véres emberre és néhány jajgató asszonyra akadtak. Ezek elmondták a dolgot, a mire a csendőrség is akcióba lépett és Sztánt elfogta.

A mai tárgyaláson Sztán Kuzmán egész nyugodtan ül s mindenre azt mondja, hogy hazugság. A meglekelt Sztóján többször sirva

fakadt és nagy derűség mellett mondja, hogy semmi kárpótlást nem kíván, mert már kiegyezett Sztánnal s még megbüntetését sem kívánja. Sztán menyje nem akar semmit sem tudni, holott a vizsgálóbíró és községi elöljáróság előtt ő tudott mindent legjobban. Még azt sem akarta eleinte tudni, hogy apja meg volt sebesülve, holott a bűntény után még egy hónapig nála lakott.

Délután fél egykor a kihallgatást befejezték. A vádló és védő az esküdszék elé terjesztendő kérdéseket adták át az elnöknek, mire Polgár Sándor a tárgyalást fél 4-ig felfüggesztette és a bírák visszavonultak a kérdések szövegezése felett való határozathozatal végett. Itélet csak az esteli órákban várható.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 5-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 5.

A képviselőház ma folytatta a pénzügyi tárca költségvetésének részletes tárgyalását.

Szederkényi Nándor szólalt föl, amire Lukács László miniszter röviden válaszolt.

Ezután a hátralevő tételt elfogadták s ezzel a pénzügyi költségvetést részleteiben is letárgyalták.

Az új kereskedelmi miniszter kinevezése.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Láng Lajost a király kinevezte kereskedelmi miniszterré. A kinevezésről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap holnapi száma közli. Az államtitkár-kérdés még elintézetlen.

Az új miniszter életrajzi adatai röviden a következők: Láng Lajos 1849. évi október hó 13-án Budapesten született, tehát ma ötvenhárom éves, javakorabeli férfi. Középiskolai tanulmányait a fővárosban, a kegyesrendű főgimnáziumban végezte. Tanulmányai kiegészítése végett előbb Párisban, majd Berlinben töltött néhány évet. Mikor hazatért, előbb a szépirodalomnak szentelte tehetségét és „Női udvarlás” című vígjátéka színre is került; egyik jeles főmunkatársa volt a „Figyelő” című szépirodalmi folyóiratnak is.

A jogi szigorlatok után a nemzetgazdaság magántanárára lett a budapesti egyetemen; ugyanezen időben, mint az „Ellenőr” közgazdasági munkatársa nagy feltűnést keltett alapos képzettségű cikkeivel.

A képviselőházba 1878-ban került, mint a szakcsi kerület szabadalvűpárti képviselője, 1881-ben Pápa város választotta meg képviselőnek. Ekkor már az „Ellenőr” felelős szerkesztője volt; közben több pénzügyi és közgazdasági tanulmánya jelent meg. A szabadalvűpárt két nagy lapja, a „Hon” és „Ellenőr” 1882. év végén egyesülvén, a két lapból létesített „Nemzet” szerkesztésével bizatott meg, de sokáig nem maradt az állásában, mert Konek Sándor egyetemi tanár halála után a tudomány-egyetem statisztikai tanári székére nevezetett ki; 1889-ben pénzügyi államtitkár lett és állásától 1893-ban megvált és visszatért az egyetemi katedrára. A Tud. Akadémia tagja, a Közgazdasági Társaság alapító elnöke.

A képviselőház vitáiban és különösen a kvótabizottság munkájában tevékenyen részt vett; 1896-ban mint a nagybányai kerület képviselője a Ház alelnökévé választották; 1897-ben a királyi valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki; 1898. év végén Szilágyi Dezső képviselőházi elnök lemondása folytán ő is lemondott alelnöki tisztéről és kilépett a szabadalvű pártból, hová azonban a Széll-kormány kinevezésekor visszatért és annak újra egyik oszlopos tagja lett.

A király Budapesten.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tegnap este Viktor Lajos főherceg és Mária Valéria főhercegnő kíséretében a fővárosba érkezett.

A miniszterelnök a királlyal.

Budapest, május 5. („Torontál” ered. távirat.) Széll Kálmán miniszterelnököt a

király ma délelőtt hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

Tisztek és polgárok harca.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradon a piac-téri Lloyd-kávéházban a honvédtisztek és polgárok közt tegnap este véres verekedés támadt. König nevű mészárossegéd arculütötte az egyik honvédtisztet, mire a tisztek kardot rántottak és valóságos harc támadt köztük és a polgárok között. A harcban többen megsebesültek. Ugy a katona, mint a polgári hatóság megindította a vizsgálót.

A kadarkuti nábob hagyatéka.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagy Ákos bűnpörében ma hirdette ki a törvényszék az ítéletet. E szerint a bíróság Nagy Ákost bűnösnek mondotta ki a hamis tanúzásra való rábirás és lopás büntetésében és ezért egy évi börtönrre, száz korona pénzbüntetésre és három évi hivatalvesztésre ítélte. Póré János hamis tanúzásért három havi fogházat kapott. A többi vádlottakat a bíróság felmentette s felmentette Nagy Ákost is a közokirathamisítás vádjá alól. Ugy a kir. ügyész, mint Polónyi védő felebbezett.

Nagy tüzvész Bártfán.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bártfáról táviratozzák, hogy ott ma nagy tüzvész pusztított. Kétszáz ház leégett, köztük a járásbíróház, a plébánia s a posta épülete. Két asszony a lángokban lelte halálát, többen megsebesültek.

A hollandi királynő haldoklik.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Vilma hollandi királynő állapota válságosra fordult. Környezete katasztrófától tart.

Wallburg báró — pincér.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wallburg Ernő báró a New York kávéház főpincére lett. A báró azt mondja, hogy hét tagból álló családja nyomorog, akiknek kenyeret kell keresni s azért lett főpincér.

Don Carlos leánya öngyilkos.

Budapest, május 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából táviratozzák, hogy Bourbon hercegné, Don Carlos spanyol trónkövetelő leánya a Tiberisbe ugrott. A hercegnőt azonban sikerült kimenteni.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. május 5.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	uj 76	8.95	9.05	80	9.25
Pestvidéki	uj 76	8.90	9.00	80	9.20
Bánsági	uj 76	8.85	9.00	80	0.00
Bácskai	uj 76	8.90	9.10	80	0.00
Rozs	uj elsőrendű		70-75	7.20	7.30
	„ másodrendű		—	7.10	7.20
Árpa	„ takarmány		60-62	6.10	6.20
	„ égetni való		62-64	5.75	6.00
	„ sörfőzésre való		64-66	0.00	0.00
Zab	—		39-41	6.80	7.25
Tengeri ó	bánsági		—	4.90	5.00
	másnemű		—	0.00	0.00

Határidő-üzlet.

Budapest, május 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A készáruban a forgalom, csendes, az árak ma változatlanok. Időjárás: esős. Kötések csak tengerre történtek 69000 mm. erejéig. Déli zárlat:

Buza 1902. májusra 8.82—8.87
„ 1902. októberre 7.82—7.84
Rozs 1902. májusra 6.65—6.66
Tengeri 1902. októberre 4.98—4.99
Zab 1902. májusra 6.83—6.85

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolyára: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Karlova—Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

HIRDETÉSEK.

Eddig több mint
10.000.000 koronát
 fizettünk ki osztálysorsjegy-nyeremények fejében.
 A most kezdődő húzáshoz ajánljuk
osztálysorsjegyeinket
 az alábbi árakon:
 egy egész sorsjegy 12.— kor. egy fél sorsjegy 6.— kor.
 egy negyed sorsjegy 3.— „ egy nyolcad sorsj. 1.50 „
I Pontos kiszolgálás I
I Teljes titoktartás nyerés esetén I
MERCURBANK 375—12.3
 Budapest, IV. kerület, Váci-utca 37-ik szám.

Naponta frissen vágott
spárga (Spargel)
 Kurländer-Imrénél
 tűzifaraktár (387—x.1)
 Korona-utca 585. sz.

NYOMDÁSZ-TANULÓNAK
 JÓ HÁZBÓL VALÓ FIU
FELVÉTELEK.
 BŐVEBBET E LAP KIADÓHIVATALÁBAN.
 237—x.81

Torontálmegye Török Kanizsai járás főszolgabírája.

3350/V sz. 1902.

379—3.3

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megürült orosz-lamos községi szülésznői állásra ezen-nel pályázat hirdettek.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak: hogy pályázati kérvényüket képesítésük, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelve folyó évi május hó 16-ig nyújtsák be.

A községi szülésznői díjazás 150 korona fizetés és szülési eseteknél 2 korona látogatási díj.

Törökkanizsán, 1902. április hó 29-én.

Tallán,
 főszolgabíró.

Kinek van Nagybecskereken a legszebb foga!

Erdélyi Mór fogtechnikusnak a Korona-szálló melletti fogműtermében, a hol műfogak és fogsorok a legújabb módszer és a legolcsóbb árak mellett; csapfogak, koronák aranyból és szápadlás nélküli műfogak is készíttetnek.

Műfogak darabja 2 forinttól feljebb.

292—50.15

Torontálmegye párdányi járás főszolgabírájától.

3966. kig. sz. 1902.

386—3.1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett szerbittebei községi segédjegyzői állásra, melylyel 800 korona évi fizetés van egybekötve, pályázat hirdettek.

Felhívtnak tehát mindazon szigorlott jegyzők, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy pályázati kérvényüket, melyben a magyar és szerb nyelv tudását igazolni tartoznak, f. évi május hó 20-ig alólírott hivatalhoz betérjesszék.

A választás f. évi május hó 22-én délelőtt 9 órakor Szerbittebe községében fog megejteni.

Párdányban, 1902. évi május hó 1-én.

A párdányi járás főszolgabírói hivatala.

Két szoba, konyha és a szükséges mellékhelyiségek ből álló

lakás azonnal kiadó.

Zápolya-utca 1-ső szám alatt.

(319—x.14)

CSILLAG M. MIKSA

az összes kőbányai sörfőzdék főelárusítója, ajánlja a nagy-érdemű közönségnek

a Dreher-féle Dupla-Maláta-Kősört

a legkellemebb üdítő-ital, kitünő szer álmatlanság, idegesség, emésztési zavarok és étvágytalanság ellen. Ajánlandó vérszegények és lábadozó betegeknek, valamint a gyengeség különböző nemei ellen, végre igen fontos szoptatóknak.

Továbbá van szerencsém a n. é. közönségnek az összes kőbányai sörfőzdék palack- és hordó söreit becses figyelmébe ajánlani.

← Naponta friss töltés és házhoz szállítva. →

Kapható az összes helybeli vendéglősöknél és fűszerkereskedőknél, valamint a fenti főelárusítónál.

385—3.1

9339/1902. szám.
 III. oszt.

M. kir. államvasutak.
 Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázati hirdetmény.

Az Orsova állomáson megüresedett pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettek. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi szeptember 15-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1905. évi szeptember hó 14-éig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

a földszinten: I—II. oszt. étterem, italmérő- és csapolóhelyiség, jégverem és istálló;

az I. emeleten: pincérszoba;

az alagsorban: III. oszt. étterem, 2 bor-pince, 4 előtér, vendéglői konyha, mosókonyha, 4 kamra, árnyékszék;

az I. sz. hivatalos laképületben a vendéglős lakása gyanánt: 3 szoba, konyha, kamra, előszoba, árnyékszék, padlás, gazdasági udvar.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Orsova állomása pályaudvarán levő vendéglő-üzletre“ felirattal ellátott lepecsételt borítékban zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi május hó 7-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétféle száz korona készpénzben vagy állami letételre alkalmas értékpapírokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi május hó 6-án déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a névértékét meg nem haladó naptárfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetettik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letételről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12 sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételből eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Szeged 1902. év április hóban.

3.1

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

52585. Cl. sz. 902.

Magy. kir. államvasutak.

HIRDETÉMÉNY.

(Mázsálsági díj életbeléptetése a nagyváradi—belényes—vaskóhi h. é. vasuton szállítandó mész- és tüzfaküldemények után.)

A nagyváradi—belényes—vaskóhi h. é. vasuton Nagyváradra és Várad—Velenczére (helyben és átmenetileg) továbbítandó égetett mész- és tüzfaküldeményeknek a II. kivételes díjszabás alapján való szállítása azoknak hivatalos megmázsálatásához köttetik s így a nevezett küldeményeknél ezen h. é. vasuton a II. kivételes díjszabásnak igénybevétele mellett ezen műveletért folyó évi június hó 15-től kezdve a rendes díjszabásszerű mázsálsági illeték fizetendő.

Budapest, 1902. április hó 27.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)